

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

T/19759. számú

törvényjavaslat

**a Magyarország és a Tádzsik Köztársaság között létrejött, a beruházások
ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás kihirdetéséről**

Előadó: Varga Mihály
nemzetgazdasági miniszter

Budapest, 2018. február

2018. évi ... törvény

a Magyarország és a Tádzsik Köztársaság között létrejött, a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás kihirdetéséről

1. §

Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a Magyarország és a Tádzsik Köztársaság között létrejött, a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) kötelező hatályának elismerésére.

2. §

Az Országgyűlés a Megállapodást e törvénnyel kihirdeti.

3. §

A Megállapodás hiteles magyar és angol nyelvű szövege a következő:

„Megállapodás

Magyarország és a Tádzsik Köztársaság között

a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről

Magyarország és a Tádzsik Köztársaság (a továbbiakban: „Szerződő Felek”),

attól az óhajtól vezetve, hogy a gazdasági együttműködést mindkét Szerződő Fél javára erősítsék,

azzal a szándékkal, hogy kedvező feltételeket teremtsenek és tartsanak fenn az egyik Szerződő Fél beruházóinak beruházásaihoz a másik Szerződő Fél területén, és

annak tudatában, hogy a beruházásoknak a jelen Megállapodással összhangban történő előmozdítása és kölcsönös védelme előmozdítja az üzleti kezdeményezések ösztönzését, és mindkét országban növeli a jólétet,

megállapodtak a következőkben:

1. Cikk

Meghatározások

A Megállapodás alkalmazásában:

1. A „beruházás” kifejezés magában foglal minden olyan vagyoni értéket, melyet az egyik Szerződő Fél valamely beruházója gazdasági tevékenységgel összefüggésben fektetett be a másik Szerződő Fél területén, ez utóbbi törvényeivel és jogszabályaival összhangban, és különösen - de nem kizárólag - a következőket jelenti:
 - a) az ingó és ingatlan tulajdont, valamint minden egyéb dologi jogot, mint például a jelzálogot, zálogot, a zálogjogot és hasonló jogokat;
 - b) a részvényt, az üzletrészt és a vállalati kötvényt, illetve a társasági érdekeltség egyéb formáit;
 - c) a beruházáshoz kapcsolódó pénzkövetelést vagy gazdasági értékkel bíró teljesítés nyújtására vonatkozó követelést;
 - d) a szellemi és ipari tulajdonhoz fűződő jogot, ideértve a beruházáshoz kapcsolódó szerzői jogot, védjegyet, szabadalmat, formatervezési mintát, a növénynevelési jogot, technikai eljárást, know-how-t, kereskedelmi titkot, földrajzi jelzést, kereskedelmi nevet és goodwill-t;
 - e) minden jogszabály vagy szerződés által biztosított jogot és jogszabályon alapuló mindenfajta engedélyt és jóváhagyást, beleértve a természeti erőforrások kutatására, kitermelésére, művelésére vagy kiaknázására vonatkozó koncessziót.

A vagyoni érték beruházási formájának későbbi megváltozása nem érinti annak beruházás jellegét, feltételezve, hogy ez a változás annak a Szerződő Félnek a törvényeivel és egyéb jogszabályaival összhangban áll, amelynek területén a beruházás létesült.

2. A „beruházó” kifejezés az egyik Szerződő Fél olyan természetes vagy jogi személyét jelenti, aki a másik Szerződő Fél területén beruházást valósított meg.
 - a) A „természetes személy” kifejezés olyan természetes személyt jelent, aki bármelyik Szerződő Fél állampolgára annak jogszabályai értelmében.
 - b) A „jogi személy” kifejezés jelenti bármely Szerződő Fél tekintetében azt a jogalanyt, amely a törvényeivel összhangban jött létre, illetve került bejegyzésre, továbbá központi ügyintézési helye vagy székhelye az egyik Szerződő Fél területén található. A Magyarország tekintetében a kifejezés kiterjed a jogi személyiséggel nem rendelkező, de törvényei szerint társaságnak tekintendő jogalanyokra, azaz a közkereseti társaságokra (kkt) és a betéti társaságokra (bt), valamint az egyéni cégekre (ec/kfc) is.

3. A „hozam” kifejezés a beruházásból származó összeget jelenti és magában foglalja - különösen, de nem kizárólagosan - a nyereséget, a kamatot, a tőkenyereséget, az osztalékot, a jogdíjat vagy egyéb díjat.
4. A „terület” kifejezés jelenti:
 - a) a Magyarország tekintetében azt a területet, amely fölött a Magyarország a nemzetközi joggal összhangban szuverenitást, felségjogokat vagy joghatóságot gyakorol, a természeti erőforrások feltárását, hasznosítását és átalakítását is beleértve;
 - b) a Tádzsik Köztársaság tekintetében azt a területet, amely fölött a Tádzsik Köztársaság a nemzetközi joggal összhangban szuverenitást, felségjogokat vagy joghatóságot gyakorol, a természeti erőforrások feltárását, hasznosítását és átalakítását is beleértve.
5. A „szabadon átváltható pénznem” kifejezés azt a pénznemet jelenti, amelyet széles körben használnak fizetésre nemzetközi üzleti tranzakciók során és széles körben forgalmaznak a vezető nemzetközi devizapiacokon, amennyiben ez nem ellentétes egyik Szerződő Fél jogszabályaival sem, függetlenül attól, hogy a Nemzetközi Valutaalap miként határozza meg a szabadon átváltható vagy szabadon felhasználható pénznem fogalmát.

2. Cikk

A beruházások ösztönzése és védelme

1. Mindkét Szerződő Fél ösztönzi a másik Szerződő Fél beruházóit, és kedvező körülményeket teremt számukra annak érdekében, hogy területén beruházzanak, továbbá törvényeivel és jogszabályaival összhangban lehetővé teszi az ilyen beruházások létrehozását.
2. Mindkét Szerződő Fél beruházóinak a beruházásai és azok hozamai a másik Szerződő Fél területén mindenkor igazságos és méltányos elbánásban részesülnek, továbbá teljes körű védelmet és biztonságot élveznek.
3. A Szerződő Fél nem ösztönzi a beruházásokat a hazai környezetvédelmi, munkaügyi, munkaegészségügyi vagy munkavédelmi jogszabályainak enyhítésével, vagy az alapvető munkaügyi előírások lazításával. Ha az egyik Szerződő Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Szerződő Fél ilyen ösztönzést kínált fel, akkor konzultációt kezdeményezhet a másik Szerződő Féllel, és a két Szerződő Fél egyeztetést folytat az ilyen jellegű ösztönzés elkerülése érdekében.

3. Cikk

Nemzeti és legnagyobb kedvezményes elbánás

1. Mindkét Szerződő Fél a területén a másik Szerződő Fél beruházóinak a beruházásait és azok hozamait olyan elbánásban részesíti, amely igazságos és méltányos és nem kedvezőtlenebb, mint a saját beruházói beruházásainak és hozamainak, illetve bármely harmadik állam beruházói beruházásainak és hozamainak biztosított elbánás közül a kedvezőbb.

2. Mindkét Szerződő Fél a területén a másik Szerződő Fél beruházóit olyan elbánásban részesíti beruházásaik irányítása, fenntartása, használata, élvezete vagy a velük való rendelkezés tekintetében, amely igazságos és méltányos és nem kedvezőtlenebb, mint a saját beruházói vagy bármelyik harmadik állam beruházói számára biztosított elbánás közül a kedvezőbb.
3. E Megállapodásnak a nemzeti elbánásra és a legnagyobb kedvezményes elbánásra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazandók a Szerződő Fél által vámunió, gazdasági vagy monetáris unió, közös piac vagy szabadkereskedelmi övezet tagjaként való kötelezettségei alapján nyújtott előnyökre.
4. A Szerződő Felek tudomásul veszik, hogy a Szerződő Félnek a vámunió, gazdasági vagy monetáris unió, közös piac vagy szabadkereskedelmi övezet tagjaként való kötelezettségei magukban foglalják azon nemzetközi szerződésből vagy viszonzossági megállapodásból fakadó kötelezettségeket, amelyeket a vámunió, gazdasági vagy monetáris unió, közös piac vagy szabadkereskedelmi övezet köt.
5. E cikk rendelkezéseinek értelmezése alapján egyik Szerződő Fél sem köteles a másik Szerződő Fél beruházóira olyan elbánás, preferencia vagy kiváltság előnyeit kiterjeszteni, amelyeket az előbbi Szerződő Fél:
 - a) olyan többoldalú nemzetközi beruházásvédelmi megállapodás alapján nyújthat, amelyben valamelyik Szerződő Fél részes fél vagy azzá válhat.
 - b) olyan nemzetközi megállapodás vagy konstrukció alapján nyújthat, amely teljes egészében vagy főként az adózással kapcsolatos.

4. Cikk

Kártalanítás veszteségeért

1. Ha bármelyik Szerződő Fél beruházóinak beruházásai vagy azok hozamai háború, fegyveres összeütközés, országos szükségállapot, felkelés, lázadás, zavargás, vagy egyéb hasonló esemény miatt a másik Szerződő Fél területén veszteséget szenvednek, az utóbbi Szerződő Fél a helyreállítás, kártalanítás, kárpótlás vagy egyéb rendezés tekintetében olyan elbánásban részesíti azokat, amely nem kedvezőtlenebb, mint az utóbbi Szerződő Fél által a saját beruházóinak vagy bármelyik harmadik állam beruházóinak biztosított bánásmód közül a kedvezőbb.
2. Nem érintve ennek a cikknek az 1. bekezdésében foglaltakat, az egyik Szerződő Fél azon beruházói számára, akik a hivatkozott bekezdésben foglalt események bármelyike kapcsán a másik Szerződő Fél területén veszteségeket szenvednek el abból kifolyólag, hogy
 - a) beruházásukat vagy annak valamely részét a másik Szerződő Fél erői, illetve hatóságai igénybe vették;

- b) beruházásukat vagy annak valamely részét a másik Szerződő Fél erői, illetve hatóságai megsemmisítették, és erre nem harci cselekmények folytán vagy a helyzet szükségyszerűsége miatt került sor,

igazságos, megfelelő és tényleges helyreállítás vagy kárpótlás jár azon Szerződő Fél részéről, melynek a területén a veszteség bekövetkezett.

A kártalanításnak kereskedelmileg indokolt mértékű kamatot kell tartalmaznia a veszteség felmerülésének napjától a kifizetés napjáig terjedő időszakra.

5. Cikk

Kisajátítás

Egyik Szerződő Fél beruházóinak beruházásait sem államosíthatják, sajátíthatják ki vagy vethetik olyan intézkedések alá a másik Szerződő Fél területén, melynek hatása megegyezik az államosítással vagy kisajátítással (a továbbiakban „kisajátítás”), kivéve, ha az közérdekből történik. A kisajátítást hátrányos megkülönböztetésektől mentesen, megfelelő törvényes eljárás keretében kell végrehajtani és egyidejűleg rendelkezni kell az azonnali, megfelelő és tényleges kártalanítás megfizetéséről. A kártalanításnak egyenértékűnek kell lennie a beruházásnak azzal a piaci értékével, amely a kisajátítást, illetve a közelgő kisajátítás közismertté válását közvetlenül megelőző időpontban érvényes volt (attól függően, hogy melyik időpont következett be hamarabb), valamint a kisajátítás napjától kezdődően a tényleges fizetés napjáig terjedő időszakra vonatkozóan kereskedelmileg indokolt mértékű kamatok is kell tartalmaznia, és késedelem nélkül teljesítendőnek, továbbá ténylegesen hozzáférhetőnek és szabadon átváltható pénznemben szabadon átutalhatóknak kell lennie.

6. Cikk

Átutalások

1. A Szerződő Felek lehetővé teszik a beruházásokkal és hozamokkal kapcsolatos kifizetések szabad átutalhatóságát. Az átutalásoknak szabadon átváltható pénznemben kell történniük, összhangban annak a Szerződő Félnek törvényeivel és jogszabályaival, ahol a beruházást létrehozták, bármely korlátozás és indokolatlan késedelem nélkül. Az ilyen átutalások különösen - de nem kizárólag - a következőket foglalják magukban:
 - a) a tőkét és a beruházás fenntartására vagy növelésére fordított pótlólagos összegeket;
 - b) jelen Megállapodás 1. Cikk 3. bekezdésében foglaltak szerinti hozamot;
 - c) olyan költségekre kifizetett összegeket, amelyek a beruházás működése során merülnek fel, mint jogdíjak és engedélyezési díjak vagy hasonló költségek;
 - d) szerződésekkel kapcsolatos kifizetéseket, ideértve a hitel megállapodásokat;

- e) a beruházás részleges vagy teljes eladásából vagy felszámolásából befolyó összegeket;
 - f) a beruházáshoz kapcsolódóan külföldről alkalmazott természetes személyeknek azt a bérét vagy egyéb keresetét, amely azon Szerződő Fél törvényeinek és jogszabályainak hatálya alá tartozik, ahol a beruházást létrehozták;
 - g) jelen Megállapodás 4. és 5. Cikkeinek megfelelően járó kártalanítást;
 - h) jelen Megállapodás 8. Cikke szerinti vitarendezéséből származó kifizetéseket.
2. Az átutalásokat azt követően kell teljesíteni, hogy a beruházó eleget tett valamennyi, a beruházás helye szerinti Szerződő Fél területén hatályban lévő jogszabályokban előírt pénzügyi kötelezettségének.
 3. A jelen Megállapodás tekintetében árfolyamoknak - eltérő megegyezés hiányában - az átutalást lebonyolító hitelintézet által, a beruházást befogadó Szerződő Fél törvényeivel és jogszabályaival összhangban közzétett árfolyamok tekintendők. Amennyiben ilyen árfolyam nem létezik - eltérő megegyezés hiányában - a hivatalos árfolyamot kell alkalmazni.

7. Cikk

Jogátruházás

1. Amennyiben az egyik Szerződő Fél vagy annak kijelölt ügynöksége a másik Szerződő Fél területén megvalósult beruházására vonatkozóan nyújtott garancia vagy biztosítás alapján saját beruházóinak kifizetést teljesít, az utóbbi Szerződő Fél elismeri:
 - a) a beruházó bármilyen jogának vagy követelésének átszállását az előbbi Szerződő Félre vagy annak kijelölt ügynökségére az annak országában érvényes valamely jogszabály vagy jogügylet útján, valamint,
 - b) hogy az előbbi Szerződő Fél vagy annak kijelölt ügynöksége a jogutódlás címén jogosult a beruházó jogainak gyakorlására és követeléseinek érvényesítésére, és átvállalja a beruházással kapcsolatos kötelezettségeket.
2. Az átruházott jogok és követelések nem haladhatják meg a beruházó eredeti jogait és követeléseit.

8. Cikk

Beruházási viták rendezése az egyik Szerződő Fél és a másik Szerződő Fél valamely beruházója között

1. Az egyik Szerződő Fél beruházója és a másik Szerződő Fél között felmerülő, az utóbbi Szerződő Fél területén lévő beruházással kapcsolatos vitákat a vitában álló feleknek peren kívül, tárgyalások útján kell egymás közt rendezniük.

2. Ha az egyik Szerződő Fél beruházója és a másik Szerződő Fél közötti vita az ilyen tárgyalásokra vonatkozó igény írásbeli benyújtása utáni hat hónapon belül nem rendezhető ily módon, az érintett beruházónak jogában áll a vitát betervezni:
 - a) annak a Szerződő Félnek az illetékes bíróságához, amelynek a területén a beruházás létesült; vagy
 - b) az Államok és más államok természetes és jogi személyei közötti beruházási viták rendezéséről Washingtonban, 1965. március 18-án kelt Egyezmény vonatkozó rendelkezései szerint a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központjához (ICSID), amennyiben mindkét Állam részesévé vált az Egyezménynek; vagy
 - c) olyan nemzetközi ad hoc választott bírósághoz, amely az Egyesült Nemzetek Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottságának (UNCITRAL) Választott Bírósági Szabályai szerint jött létre. A vitában álló felek írásban megállapodhatnak e Szabályok módosításában; vagy
 - d) a Beruházási Viták Rendezésére Létrehozott Nemzetközi Központ titkársága által lefolytatott eljárások rendjére vonatkozó kiegészítő intézkedések szabályai („Az ICSID kiegészítő intézkedések szabályai”) szerint, amennyiben a vitát kezdeményező Szerződő Fél vagy a Szerződő Fél beruházója – de mindkettő nem – részese az Államok és más államok természetes és jogi személyei közötti beruházási viták rendezéséről szóló, Washingtonban, 1965. március 18-án kelt Egyezménynek; vagy
 - e) a vitában részt vevő felek megállapodása szerinti bármely egyéb vitarendezési forma keretében.
3. Miután a beruházó a vitát a 2. bekezdés *a)-e)* pontjában felsorolt bíróságok valamelyikéhez beterveztette, a 2. bekezdés *a)-e)* pontjaiban felsorolt egyéb vitarendezési fórumhoz folyamodni már nem jogosult.
4. A beruházó az 1. bekezdés szerinti vitát csak akkor terjesztheti bíróság elé a 2. bekezdés szerint, ha nem telt el több mint három év attól az időponttól kezdődően, hogy a beruházó először szerzett vagy szerezhetett volna tudomást állítólagos jogsértésről és arról, hogy őt veszteség vagy kár érte.
5. A döntés a vitában érintett felekre nézve végleges és kötelező érvényű, és azt a döntésnek megfelelően, a döntésben feltüntetett időpontig annak a Szerződő Félnek a jogszabályaival összhangban kell végrehajtani, amelynek területén a beruházás létesült.

9. Cikk

A Szerződő Felek közötti viták rendezése

1. A Szerződő Felek között jelen Megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatosan felmerült vitákat lehetőség szerint konzultációk, illetve tárgyalások útján kell rendezni.

2. Ha a vita ily módon hat hónapon belül nem rendezhető, azt bármelyik Szerződő Fél kérésére a jelen cikk rendelkezései szerinti, háromtagú választott bíróság elé kell terjeszteni.
3. A választott bíróságot minden egyes esetben a következő módon kell megalakítani. A választott bírósági eljárás iránti kérelem kézhezvételétől számított két hónapon belül mindkét Szerződő Fél kijelöli a bíróság egy-egy tagját. Ezen két tagnak azután egy harmadik állam állampolgárát kell kiválasztania, akit a bíróság elnökévé (a továbbiakban „elnök”) kell kijelölni. A bíróság elnökét a két másik tag kijelölésének időpontjától számított három hónapon belül ki kell jelölni.
4. Amennyiben a jelen cikk 3. bekezdésében meghatározott határidőkön belül a szükséges kijelölések nem történtek meg, úgy a Nemzetközi Bíróság elnökét lehet felkérni a kijelölések megtételére. Ha a Nemzetközi Bíróság elnöke valamelyik Szerződő Fél állampolgára, vagy valamilyen más ok akadályozza az említett tisztség ellátásában, az alelnököt kell felkérni a szükséges kijelölések megtételére. Ha az alelnök valamelyik Szerződő Fél állampolgára, vagy ő is akadályoztatva van az említett tisztség ellátásában, a Nemzetközi Bíróságnak azt a rangidős tagját kell felkérni a kijelölések megtételére, aki egyik Szerződő Félnek sem állampolgára.
5. A választott bíróság döntését szavazattöbbséggel hozza.
6. A választott bíróság döntését a törvények, ezen Megállapodás rendelkezései, valamint a nemzetközi jog általánosan elfogadott elvei és szabályai alapján hozza.
7. A Szerződő Felek egyéb rendelkezéseit figyelembe véve a bíróság eljárási szabályait maga határozza meg.
8. Mindkét Szerződő Fél maga viseli az általa választott bírónak, valamint a bírósági eljárásban való képviselőnek a költségeit. Az elnök költségeit és a fennmaradó költségeket a Szerződő Felek egyenlő arányban viselik. A bíróság eltérő rendelkezést is hozhat a költségek tekintetében.
9. A bíróság döntései véglegesek és kötelezőek mindkét Szerződő Fél számára.

10. Cikk

Egyéb szabályok és különleges kötelezettségek alkalmazása

Jelen Megállapodás rendelkezései nem korlátozhatják a Szerződő Felek beruházóinak azon jogát, hogy bármely létező vagy jövőbeni - kétoldalú vagy többoldalú - megállapodás alapján kedvezőbb elbánásban részesüljenek, ha ilyen megállapodás részesei.

11. Cikk

A Megállapodás alkalmazhatósága

A Megállapodást az egyik Szerződő Fél területén, annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban a másik Szerződő Fél beruházói által a Megállapodás hatálybalépése előtt vagy azt követően megvalósított beruházásokra kell alkalmazni, de nem alkalmazható olyan

beruházással kapcsolatos jogvitára vagy követelésre, amely a hatálybalépése előtt merült fel, vagy amelyet a hatálybalépés előtt rendeztek.

12. cikk

Egyeztetések

Bármelyik Szerződő Fél kérésére a másik Szerződő Fél hozzájárul ahhoz, hogy a Megállapodás értelmezéséről vagy alkalmazásáról egyeztessenek. Az egyik Szerződő Fél kérésére a Szerződő Felek kötelesek információt cserélni arról, hogy a másik Szerződő Fél törvényei, jogszabályai, határozatai, igazgatási gyakorlatai, eljárásai vagy szakpolitikái milyen hatással lehetnek a jelen Megállapodásban foglalt beruházásokra. Az e Cikkben előírt egyeztetések magukban foglalják az azokkal a lépésekkel kapcsolatos egyeztetéseket is, amelyeket a Szerződő Fél szükségesnek tekint a Megállapodás és az Európai Uniót megalapozó Szerződések közötti összeegyeztethetőség biztosítása érdekében.

13. Cikk

Általános kivételek

1. Jelen Megállapodás rendelkezései nem korlátozhatják a Szerződő Félnek azt a jogát, hogy prudenciális okokból olyan ésszerű elővigyázatossági intézkedéseket vezessen be vagy tartson fenn, mint például:
 - a) a pénzügyi intézetek biztonságának, fizetőképességének, feddhetetlenségének vagy pénzügyi felelősségének fenntartása; és
 - b) a Szerződő Fél pénzügyi rendszere integritásának és stabilitásának biztosítása.
2.
 - a) E Megállapodás rendelkezései nem gátolhatják meg a Szerződő Felet abban, hogy fizetési mérlegének súlyos nehézsége vagy ennek veszélye esetén a b) ponttal összeegyeztethető, átutalásokat korlátozó intézkedéseket vezessen be.
 - b) Az a) bekezdésben hivatkozott intézkedéseknek méltányosnak kell lenniük, nem alkalmazhatók sem önkényesen, sem indokolatlan hátrányos megkülönböztetésként, csak jóhiszeműen, korlátozott időtartamban foganatosíthatók, továbbá nem haladhatják meg a fizetési mérleg helyzetének orvoslásához szükséges mértéket. Az e Cikk alapján intézkedéseket előíró Szerződő Fél köteles erről haladéktalanul értesíteni a másik Szerződő Felet, továbbá amint lehet, köteles bemutatni az említett intézkedések kivételére vonatkozó ütemtervet. Az ilyen intézkedéseket az érintett Szerződő Fél az egyéb nemzetközi kötelezettségeinek megfelelően hozza meg, ideértve a WTO Megállapodás és a Nemzetközi Valutaalap Alapokmánya alapján fennálló kötelezettségeket.
2. Jelen Megállapodás rendelkezései:
 - a) nem akadályozhatják egyik Szerződő Felet sem olyan intézkedések meghozatalában, amelyeket alapvető biztonsági érdekeinek védelmében szükségesnek tart:

- i. a fegyverek, lőszeres és hadieszközök kereskedelme, valamint más olyan áruk, anyagok, szolgáltatások és technológiák forgalmazása és ezekkel kapcsolatos kereskedelmi ügyletek tekintetében, amelyek közvetlen vagy közvetett célja katonai, vagy más biztonsági létesítmény ellátása,
 - ii. háború vagy a nemzetközi kapcsolatokban beálló más szükségállapot idején, vagy
 - iii. az atomfegyverek és más nukleáris robbanóeszközök elterjedését tiltó nemzeti szabályok vagy nemzetközi egyezmények végrehajtása vonatkozásában; továbbá
 - b) nem akadályozhatják egyik Szerződő Felet sem abban, hogy az ENSZ nemzetközi béke és biztonság fenntartására irányuló alapokmányából fakadó kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges intézkedéseket hozzon.
4. A Szerződő Fél megtagadhatja az e Megállapodásból származó előnyöket a másik Szerződő Fél jogi személyiséggel rendelkező beruházójától és annak beruházásától, ha az adott beruházó egy harmadik állam beruházójának a tulajdonában van, vagy annak ellenőrzése alatt áll, és:
- a) a beruházónak nincs számottevő gazdasági tevékenysége annak a Szerződő Félnek a területén, ahol az érvényes jogszabályok alapján bejegyezték, vagy
 - b) az előnyöket megtagadó Szerződő Fél olyan intézkedést fogad el vagy tart fenn az illető harmadik állam tekintetében, amely tiltja a szóban forgó beruházóval vagy beruházásaival folytatott ügyleteket, vagy amelyet megsértenének vagy megkerülnének, ha a Megállapodás előnyeit e beruházók beruházásaihoz is biztosítanák.
5. A Szerződő Fél alapvető biztonsági érdekei magukban foglalhatják a vámunióban, gazdasági vagy monetáris unióban, közös piaci vagy szabadkereskedelmi övezetben való tagságból fakadó érdekeket és intézkedéseket.
6. A 8. cikk szerinti vitarendezés nem minősül elbánásnak, preferenciának vagy kiváltságnak.

14. Cikk

Záró rendelkezések, hatálybalépés, időbeli hatály, megszűnés és módosítások

1. Ez a Megállapodás alkalmazása nem befolyásolja azokat a kötelezettségeket, amelyek az Európai Unióban való tagságból fakadnak, és ezeknek a kötelezettségeknek alárendelt. Következésképpen nincs a Megállapodásnak olyan rendelkezése, se a rendelkezéseknek olyan része, amely a Magyarországnak az Európai Unió alapjául szolgáló szerződésekből, valamint az elsődleges és másodlagos uniós jogból fakadó kötelezettségeit érvényteleníti, módosítja, vagy egyéb módon érinti, azokat ekként idézni, értelmezni nem lehet.

2. A Szerződő Felek diplomáciai csatornákon keresztül tájékoztatják egymást arról, hogy a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges belső eljárási követelményeknek eleget tettek. A Megállapodás az utolsó értesítés után hatvan nappal lép hatályba.
3. Ez a Megállapodás tízéves időtartamra marad hatályban, majd azt követően hatálya meghosszabbodik, hacsak valamely Szerződő Fél a kezdeti tízéves időtartam lejártá előtt legalább egy évvel vagy azt követően bármikor írásban nem tájékoztatja a másik Szerződő Felet a felmondásra vonatkozó szándékáról. A Megállapodás tizenkét hónappal azt követően szűnik meg, hogy az egyik Szerződő Fél írásban tájékoztatta a másik Szerződő Felet a felmondásra vonatkozó szándékáról.
4. A jelen Megállapodás felmondása előtt megvalósított beruházások tekintetében a Megállapodás rendelkezései a felmondást követő további tíz évig érvényben maradnak.
5. Jelen Megállapodás a Szerződő Felek közötti írásbeli megegyezéssel módosítható. Bármely módosítás a Megállapodás elválaszthatatlan részét képezi, és a hatálybalépéséhez szükséges eljárás megegyezik a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges eljárással.

ENNEK HITELEŰL az arra kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak a Megállapodást aláírták.

KÉSZÜLT két eredeti példányban, New Yorkban, 2017. szeptember 18. napján, magyar, tádzsik és angol nyelven. Mindhárom szöveg egyaránt hiteles. Értelmezésbeli eltérések esetén az angol szöveg az irányadó.

Magyarország részéről

a Tádzsik Köztársaság részéről”

**„Agreement
between Hungary and the Republic of Tajikistan
for the promotion and reciprocal protection of investments**

Hungary and the Republic of Tajikistan (hereinafter referred to as the “Contracting Parties”),
Desiring to intensify economic cooperation to the mutual benefit of both Contracting Parties,
Intending to create and maintain favourable conditions for investments of investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, and
Being conscious that the promotion and reciprocal protection of investments, according to the present Agreement will be conducive to the stimulation of business initiatives and will increase the prosperity in both countries,
Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purpose of this Agreement:

1. The term “investment” shall comprise every kind of asset invested in connection with economic activities by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the latter and shall include, in particular, though not exclusively:
 - a. movable and immovable property as well as any other rights in rem such as mortgages, liens, pledges and similar rights;
 - b. shares, stocks and debentures of companies or any other form of participation in a company;
 - c. claims to money or to any performance having an economic value associated with an investment;
 - d. intellectual and industrial property rights, including copyrights, trademarks, patents, designs, rights of breeders, technical processes, know-how, trade secrets, geographical indications, trade names and goodwill associated with an investment;
 - e. any right conferred by law or under contract and any licenses and permits pursuant to law, including the concessions to search for, extract, cultivate or exploit natural resources.

Any alteration of the form in which assets are invested shall not affect their character as investment on condition that this alteration is made in accordance with the laws and

regulations of the Contracting Party in the territory of which the investment has been made.

2. The term “investor” shall mean any natural or legal person of one Contracting Party that has made an investment in the territory of the other Contracting Party.
 - a. The term “natural person” shall mean any natural person having the nationality of either Contracting Party in accordance with its laws.
 - b. The term “legal person” shall mean with respect to either Contracting Party, any legal entity incorporated or constituted in accordance with its laws having its central administration or principal place of business in the territory of one Contracting Party. In the case of Hungary, this term also includes entities without legal personality but considered as a company by its laws, i.e. general (kkt) and limited (bt) partnerships and sole proprietorship (ec/kfc).
3. The term “returns” shall mean amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profits, interest, capital gains, dividends, royalties or fees.
4. The term “territory” shall mean:
 - a. in the case of Hungary, the territory over which Hungary exercises, in conformity with international law, sovereignty, sovereign rights or jurisdiction including the purpose of exploration, exploitation and conservation of natural resources;
 - b. in the case of the Republic of Tajikistan, the territory over which the Republic of Tajikistan exercises, in conformity with international law, sovereignty, sovereign rights or jurisdiction including the purpose of exploration, exploitation and conservation of natural resources.
5. The term “freely convertible currency” means the currency that is widely used to make payments for international transactions and widely exchanged in principal international exchange markets provided it is not contrary to the regulations of either of the Contracting Parties, and independently from how the International Monetary Fund determines the scope of freely convertible, or freely usable currency.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

1. Each Contracting Party shall encourage and create favourable conditions for investors of the other Contracting Party to make investments in its territory and, shall admit such investments in accordance with its laws and regulations.
2. Investments and returns of investors of either Contracting Party shall at all times be accorded fair and equitable treatment and shall enjoy full protection and security in the territory of the other Contracting Party.

3. The Contracting Party shall not encourage investment by lowering domestic environmental, labour or occupational health and safety legislation or by relaxing core labour standards. Where a Contracting Party considers that the other Contracting Party has offered such an encouragement, it may request consultations with the other Contracting Party and the two Contracting Parties shall consult with a view to avoiding any such encouragement.

Article 3

National and Most-Favoured-Nation Treatment

1. Each Contracting Party shall in its territory accord to investments and returns of investments of the other Contracting Party treatment which is fair and equitable and not less favourable than that which it accords to investments and returns of investments of its own investors or to investments and returns of investments of any third State whichever is more favourable.
2. Each Contracting Party shall in its territory accord to investors of the other Contracting Party, as regards management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investment, treatment which is fair and equitable and not less favourable than that which it accords to its own investors or investors of any third State, whichever is more favourable.
3. The National Treatment and Most-Favoured-Nation Treatment provisions of this Agreement shall not apply to advantages accorded by a Contracting Party pursuant to its obligations as a member of a customs, economic, or monetary union, a common market or a free trade area.
4. The Contracting Parties understand the obligations of a Contracting Party as a member of a customs, economic, or monetary union, a common market or a free trade area to include obligations arising out of an international agreement or reciprocity arrangement of that customs, economic, or monetary union, common market or free trade area.
5. The provisions of this Article shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party, or to the investments or returns of investments of such investors the benefit of any treatment, preference or privilege which may be extended by the former Contracting Party by virtue of:
 - a. any forms of multilateral agreements on investments to which either of the Contracting Parties is or may become a party;
 - b. any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

Article 4

Compensation for Losses

1. When investments or returns of investments of investors of either Contracting Party suffer losses owing to war, armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection,

riot or other similar events in the territory of the other Contracting Party, they shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, not less favourable than that which the latter Contracting Party accords to its own investors or to investors of any third State whichever is more favourable.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who in any of the events referred to in that paragraph suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:
 - a. requisitioning of their investment or a part thereof by its forces or authorities;
 - b. destruction of their investment or a part thereof by its forces or authorities which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation

shall be accorded by the Contracting Party, in whose territory the losses occurred, just, adequate and effective restitution or compensation.

Compensation shall include interest at a commercially reasonable rate from the date of occurred losses until the day of payment.

Article 5

Expropriation

Investments or returns of investments of investors of either Contracting Party shall not be nationalised, expropriated or subjected to measures having effect equivalent to nationalisation or expropriation (hereinafter referred to as “expropriation”) in the territory of the other Contracting Party except for a public purpose. The expropriation shall be carried out under due process of law, on a non-discriminatory basis and shall be accompanied by provisions for the payment of prompt, adequate and effective compensation. Such compensation shall amount to the market value of the investment expropriated immediately before expropriation or impending expropriation became public knowledge (whichever is earlier), shall include interest at a commercially reasonable rate from the date of expropriation to the date of actual payment and shall be made without delay, be effectively realizable and be freely transferable in a freely convertible currency.

Article 6

Transfers

1. The Contracting Parties shall permit the free transfer of payments related to investments and returns. The transfers shall be made in a freely convertible currency and in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party where investments were made without any restriction and undue delay. Such transfers shall include in particular, though not exclusively:
 - a. capital and additional amounts to maintain or increase the investment;

- b. returns as defined in paragraph 3 of Article 1 of this Agreement;
 - c. the amounts required for payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as payment of royalties and license fees or other similar expenses;
 - d. payments in connection with contracts, including loan agreements;
 - e. proceeds of the total or partial sale or liquidation of the investment;
 - f. the wages or other similar earnings of natural persons engaged from abroad in connection with an investment subject to the laws and regulations of the Contracting Party, in which investments have been made;
 - g. compensations owed pursuant to Articles 4 and 5 of this Agreement;
 - h. payments arising out of settlement of a dispute under Article 8 of this Agreement.
2. The transfers shall be made after fulfilment by the investor of its all related financial obligations according to laws in force of the Contracting Party in the territory of which investment is made.
 3. For the purpose of this Agreement, exchange rates shall be the rate published – in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party, which has admitted the investment – by the financial institution affecting the transfer unless otherwise agreed. Should such rate not exist the official rate has to be applied unless otherwise agreed.

Article 7

Subrogation

1. If a Contracting Party or its designated agency makes a payment to its own investors under a guarantee or insurance it has accorded in respect of an investment in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognise:
 - a. the assignment, whether under the law or pursuant to a legal transaction in that country, of any right or claim by the investor to the former Contracting Party or its designated agency, as well as,
 - b. that the former Contracting Party or its designated agency is entitled by virtue of subrogation to exercise the rights and enforce the claims of that investor and shall assume the obligations related to the investment.
2. The subrogated rights or claims shall not exceed the original rights or claims of the investor.

Article 8

Settlement of Investment Disputes between a Contracting Party and an Investor of the other Contracting Party

1. Any dispute which may arise between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party in connection with an investment in the territory of that other Contracting Party shall be subject to negotiations between the parties in dispute.
2. If any dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party can not be thus settled within a period of six months following the date on which such negotiations were requested in written notification, the investor shall be entitled to submit the dispute either to:
 - a. the competent court of the Contracting Party in the territory of which the investment has been made; or
 - b. the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) having regard to the applicable provisions of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature at Washington D.C. on 18 March 1965, in the event both Contracting Parties shall have become a party to this Convention; or
 - c. ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL). The parties to the dispute may agree in writing to modify these Rules; or
 - d. under the Rules Governing the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of the International Centre for Settlement of Investment Disputes (“Additional Facility Rules of ICSID”), provided that either the disputing Contracting Party or the Contracting Party of the investor, but not both, is a party to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington D.C. on March 18, 1965; or
 - e. any other form of dispute settlement agreed upon by the parties to the dispute.
3. Once a dispute has been submitted to one of the tribunals mentioned in paragraph 2 (a.-e.) the investor shall have no recourse to the other dispute settlement fora listed in paragraph 2 (a.-e.).
4. An investor may submit a dispute as referred to in paragraph 1 to arbitration in accordance with paragraph 2 only if not more than three years have elapsed from the date on which the investor first acquired, or should have first acquired, knowledge of the alleged breach and knowledge that the investor has incurred loss or damage.
5. The award shall be final and binding on the parties to the dispute and shall be executed in accordance with the law of the Contracting Party in the territory of which the investment has been made and the award is relied upon by the date indicated in the award.

Article 9

Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement shall, if possible, be settled through consultation or negotiation.
2. If the dispute cannot be thus settled within six months, it shall upon the request of either Contracting Party, be submitted to an Arbitral Tribunal of three members, in accordance with the provisions of this Article.
3. The Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two months from the date of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the Tribunal. These two members shall then select a national of a third State who shall be appointed the Chair of the Tribunal (hereinafter referred to as the "Chair"). The Chair shall be appointed within three months from the date of appointment of the other two members.
4. If within the periods specified in paragraph 3 of this Article the necessary appointments have not been made, a request may be made to the President of the International Court of Justice to make the appointments. If the President happens to be a national of either Contracting Party, or if the President is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the appointments. If the Vice-President also happens to be a national of either Contracting Party or is prevented from discharging the said function, the member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the appointments.
5. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes.
6. The Tribunal shall issue its decision on the basis of respect for the law, the provisions of this Agreement, as well as of the universally accepted principles of international law.
7. Subject to other provisions made by the Contracting Parties, the Tribunal shall determine its procedure.
8. Each Contracting Party shall bear the cost of its own arbitrator and its representation in the arbitral proceedings; the cost of the Chair and the remaining costs shall be borne in equal parts by both Contracting Parties. The Arbitral Tribunal may make a different regulation concerning the costs.
9. The decisions of the Tribunal are final and binding for each Contracting Parties.

Article 10

Application of Other Rules and Special Commitments

Nothing in this Agreement shall be taken to limit the rights of investors of the Contracting Parties from benefiting from any more favourable treatment that may be provided for in any existing or future bilateral or multilateral agreement to which they are parties.

Article 11

Applicability of this Agreement

This Agreement shall apply to investments made in the territory of one of the Contracting Parties in accordance with its laws and regulations by investors of the other Contracting Party prior to as well as after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to any dispute or claim concerning an investment which arose, or which was settled before its entry into force.

Article 12

Consultations

Upon request by either Contracting Party, the other Contracting Party shall agree to consultations on the interpretation or application of this Agreement. Upon request by either Contracting Party, information shall be exchanged on the impact that the laws, regulations, decisions, administrative practices or procedures, or policies of the other Contracting Party may have on investments covered by this Agreement. The consultations provided for in this Article shall include consultations concerning any steps that a Contracting Party may consider are necessary to ensure compatibility between this Agreement and the Treaties on which the European Union is founded.

Article 13

General Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Contracting Party from adopting or maintaining reasonable measures for prudential reasons, such as:
 - a. the maintenance of the safety, soundness, integrity or financial responsibility of financial institutions; and
 - b. ensuring the integrity and stability of a Contracting Party's financial system.
2.
 - a. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Contracting Party from adopting or maintaining measures that restrict transfers where the Contracting Party

experiences serious balance of payments difficulties, or the threat thereof, and such restrictions are consistent with paragraph b.

- b. Measures referred to in paragraph a. shall be equitable, neither arbitrary nor unjustifiably discriminatory, in good faith, of limited duration and may not go beyond what is necessary to remedy the balance of payments situation. A Contracting Party that imposes measures under this Article shall inform the other Contracting Party forthwith and present as soon as possible a time schedule for their removal. Such measures shall be taken in accordance with other international obligations of the Contracting Party concerned, including those under the WTO Agreement and the Articles of Agreement of the International Monetary Fund.
3. Nothing in this Agreement shall be construed:
- a. to prevent any Contracting Party from taking any actions that it considers necessary for the protection of its essential security interests
 - (i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic and transactions in other goods, materials, services and technology undertaken directly or indirectly for the purpose of supplying a military or other security establishment,
 - (ii) taken in time of war or other emergency in international relations, or
 - (iii) relating to the implementation of national policies or international agreements respecting the non-proliferation of nuclear weapons or other nuclear explosive devices, or
 - b. to prevent any Contracting Party from taking action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.
4. A Contracting Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Contracting Party that is a legal person and to investments of that investor, if investors of a third state own or control the first mentioned investor and:
- a. the investor has no substantial business activities in the territory of the Contracting Party under whose law it is constituted, or
 - b. the denying Contracting Party adopts or maintains measures with respect to the third state that prohibits transactions with such investor and its investments or that would be violated or circumvented if the benefits of the Agreement were accorded to the investments of investors.
5. A Contracting Party's essential security interests may include interests and measures deriving from its membership in a customs, economic, or monetary union, a common market or a free trade area.
6. The dispute settlement according to Article 8 shall not be considered as treatment, preference or privilege.

Article 14

Final Provisions, Entry into Force, Duration, Termination and Amendments

1. This Agreement shall apply without prejudice to the obligations deriving from the membership in the European Union, and subject to those obligations. Consequently the provisions of this Agreement may not be invoked or interpreted neither in whole nor in part in such a way as to invalidate, amend or otherwise affect the obligations of Hungary arising from the Treaties on which the European Union is founded as well as from the primary and secondary law of the European Union.
2. The Contracting Parties shall notify each other through diplomatic channels that their internal procedure requirements for the entry into force of this Agreement have been complied with. This Agreement shall enter into force sixty days after the date of the last notification.
3. This Agreement shall remain in force for a period of ten years and afterwards shall continue to be in force, unless one of the Contracting Parties notifies the other Contracting Party in writing about the termination of the Agreement at least one year before the initial ten-year period or anytime thereafter. The Agreement will be terminated twelve months from the date on which either Contracting Party has given written notice of termination to the other Contracting Party.
4. In respect to investments made prior to the termination of this Agreement, the provisions of this Agreement shall continue to be effective for a period of ten years from the date of termination.
5. This Agreement may be amended by written agreement between the Contracting Parties. Any amendment shall be inalienable part of the Agreement and enter into force under the same procedure required for entering into force of the present Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned duly authorized have signed this Agreement.

DONE in duplicate in New York, 18, September 2017, in the Hungarian, Tajik and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

For Hungary

For the Republic of Tajikistan”

4. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 2. § és a 3. § a Megállapodás 14. Cikk 2. bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) A Megállapodás, illetve a 2. § és a 3. § hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter annak ismertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.

5. §

Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokért felelős miniszter gondoskodik.

INDOKOLÁS

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Magyarország és a Tádzsik Köztársaság között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) létrehozásának célja a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztése, elősegítése, különösen az egymás területén megvalósuló beruházási tevékenység feltételeinek kedvezőbbé, biztonságosabbá tételével és így a beruházások ösztönzésével.

A két ország között létrejött beruházásvédelmi *megállapodás jogi kereteket teremt az egymás területén megvalósuló beruházások tekintetében.* Meghatározza a beruházás fogalmát, megfogalmazza a kedvező beruházási feltételek megteremtésének szükségességét. A Megállapodás a beruházók beruházási vitáival kapcsolatban az igazságos és méltányos elbánást írja elő. Lényeges rendelkezés a nemzeti elbánás és a legnagyobb kedvezmény elve alkalmazásának előírása, megadva az indokolt kivételeket (pl. integráció keretében nyújtott kedvezmények). Rendelkezik a keletkezett jövedelmek átutalásáról, az esetleges államosítás esetén követendő gyakorlatról. A Megállapodás rendelkezik a Szerződő Felek, valamint a beruházó és az állam között keletkezett viták rendezésének módjairól.

A Megállapodás egyik legfőbb rendeltetése, hogy a két ország beruházói számára biztosítottak legyenek a beruházásaik védelmét jelentő jogi garanciális elemek. A Tádzsik Köztársaság területén több hazai gazdálkodó tervez nagyobb volumenű beruházást. Beruházások vannak tervezési, előkészítési szakaszban egyes egészségipari, hulladék-feldolgozási és vízipari projekteket illetően. A beruházók számára különösen fontos az esetlegesen – akár az állammal szemben is – felmerülő jogviták korrekt, pártatlan választottbíráskodás mellett történő rendezése.

Magyarország és a Tádzsik Köztársaság között a tárgyalások a 27/2006. (XII. 7.) ME határozat alapján történtek. A Megállapodás aláírására 2017. szeptember 18-án került sor.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. és 2. §-hoz

A Megállapodás a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nszt.) 2. § *a*) pontja szerinti nemzetközi szerződésnek minősül, arra ennek megfelelően az Nszt. előírásai vonatkoznak.

Az Nszt. 7. § (1) bekezdés *a*) pontjára és (3) bekezdés *b*) pontjára való tekintettel a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére akkor kerülhet sor, ha a szerződés szövegének ismeretében az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés esetében az Országgyűlés erre felhatalmazást ad.

Az aláírást követően a Megállapodás hatálybalépése érdekében annak kötelező hatályát az Országgyűlés – a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvénytervezet elfogadása útján – ismeri el. A Kormány így a Megállapodás szövegének végleges megállapítását követően a törvényjavaslatot benyújtotta az Országgyűlésnek a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére vonatkozó felhatalmazás megadása céljából.

A 3. §-hoz

A 3. § a Megállapodás hiteles szövegét tartalmazza magyar és angol nyelven.

A Megállapodás **1. cikke** a fogalmi meghatározásokat tartalmazza. Lényeges, hogy a „beruházó” fogalmi meghatározása alapján biztosított a Megállapodásban rögzített védelmi és garancia rendszer. A Megállapodás a beruházó által a másik szerződő fél területén létrehozott beruházásai tekintetében alkalmazandó. A beruházás fogalma szélesen definiált, példaként beruházásnak minősül egy külföldi befektető gazdasági társaságban való részesedése, a gazdasági tevékenység megvalósításához vásárolt ingatlan, olyan jog vagy kedvezmény, ami a külföldi befektetőt megilleti.

A **2. cikkben** a felek vállalják, hogy a másik fél területén megvalósuló beruházásokat törvényeik és jogszabályaik keretei között ösztönzik, elősegítik. Nem szolgálhat az ösztönzés eszközeként a környezetvédelmi, a munkaügyi, munkaegészségügyi, munkavédelmi előírások lazítása.

A **3. cikk** a diszkriminációmentesség, a nemzeti és a legnagyobb kedvezményes elbánás elvét rögzíti. A nemzeti elbánás elve szerint a külföldi beruházót a fogadó állam nem részesítheti hátrányosabb elbánásban, mint amelyet a gazdaság hazai szereplőinek biztosít. A legnagyobb kedvezmény elve alapján a szerződő államok beruházói kölcsönösen jogosultak azokra a kedvezményekre, amelyeket egy harmadik ország beruházója megkapott vagy meg fog kapni a beruházást fogadó országban. A legnagyobb kedvezmény elve alól kivételt képeznek azok a kedvezmények, amelyeket az egyik szerződő fél egy harmadik ország beruházójának vámunióban, szabadkereskedelmi övezetben, pénzügyi unióban, többoldalú beruházásvédelmi megállapodásban való részvétele kapcsán ad. A Megállapodás rögzít más, nemzetközileg elismert kivételeket is kivételes, rendkívüli helyzetekre.

A **4. cikk** a beruházók beruházásainak vagy azok hozamainak rendkívüli helyzetben - háború, fegyveres összetűzés, zavargások, országos szükségállapot vagy hasonló események miatt – bekövetkező veszteségeiért történő kártalanításról rendelkezik.

Az **5. cikk** rögzíti a kisajátítás szabályait. A külföldi által megvalósított beruházást nem államosíthatják, nem sajátíthatják ki vagy vonhatják olyan intézkedés/ek alá, amelynek hatása egyező az államosítással vagy a kisajátítással. Az előírás alól kivételt képez a közérdekből történő kisajátítás. Ebben az esetben a kisajátítás jogszerűen, hátrányos megkülönböztetéstől mentesen, késedelem nélkül, megfelelő és tényleges kártalanítás mellett történhet. A kisajátítás napjától a tényleges kártalanítás megtörténtének napjáig kereskedelmileg indokolt mértékű kamat jár. A kártalanítás késedelem nélkül teljesítendő, ténylegesen hozzáférhetőnek, szabadon átváltható pénznemben szabadon átutalhatónak kell lennie.

A **6. cikk** a beruházásból származó jövedelmek átutalásának szabadságát rögzíti, felsorolva azon fizetéseket, amelyek esetében szabad az átutalás. Az átutalásokat szabadon átváltható pénznemben vagy a beruházás pénznemében kell késedelem nélkül teljesíteni, a beruházást fogadó állam területén teljesítendő közterhek befizetését követően.

A **7. cikk** a beruházáshoz kapcsolódó jogátruházás kérdéseit szabályozzák. Az átruházott jogok és követelések nem haladhatják meg a beruházó eredeti jogait és követeléseit.

A **8. cikk** az egyik szerződő állam és a másik szerződő állam beruházója között, az egyik szerződő állam területén lévő beruházásával kapcsolatban keletkezett viták rendezésének módját adja meg. A keletkezett vitát a vitában álló feleknek peren kívül, tárgyalásos módon kell egymással rendezniük. Az egyik szerződő fél beruházója írásban kéri a másik szerződő felet a tárgyalásos vitarendezésre megadva a tényállást, a kifogással élő beruházó megállapításait, a bizonyítékokat és a feltételezett jogalapot egyaránt.

Amennyiben a vitát hat hónapon belül nem sikerül rendezni, a beruházó fordulhat a beruházást fogadó állam bíróságához, vagy a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központjához (ICSID), vagy ad hoc választott bírósághoz, amely vagy az ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi és Jogi Bizottságának szabályai alapján jött létre vagy a Beruházási Viták Rendezése Központjának Titkársága által az eljáráshoz szükséges kiegészítő intézkedések szabályai szerint. A vitában résztvevő felek megállapodása szerint bármely más vitarendezési forma keretében is történhet a vitarendezés. Az adott állam nemzeti bíróságához fordulás kizárja, hogy a beruházó ezzel egyidőben nemzetközi választottbíróhoz forduljon. A választottbíró által meghozott döntés végleges és kötelező érvényű a vitában résztvevő felek számára és azt az érintett szerződő állam jogszabályaival összhangban kell végrehajtani.

A hazai, külföldön beruházást végrehajtó vállalkozások védelmében különösen nagy jelentőségű a választottbíráskodás lehetőségének biztosítása. Az Európai Unió tagországai számára legfontosabb kereskedelmi partnerekkel önálló vagy szabadkereskedelmi megállapodás keretében kitárgyalandó beruházási megállapodást a tagországok által adott felhatalmazás alapján az Európai Bizottság tárgyal. Átmeneti időre szólóan a tagországok létrehozhatnak kétoldalú beruházásvédelmi megállapodásokat azon harmadik országokkal, amelyekkel az Európai Bizottság nem rendelkezik tárgyalási felhatalmazással. Így figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy Magyarország kétoldalú keretben beruházásvédelmi megállapodást – megfelelő hazai és az Európai Bizottság által adott felhatalmazás alapján – csak fejlődő, legkevesbé fejlett fejlődő, illetve átmeneti gazdaságú országokkal köthet, ahol a

jogrend és a jogbiztonság nem minden esetben éri el a fejlett országokban meglévő szintet. Kiemelendő, hogy a beruházásvédelmi megállapodások lényegét, értelmét éppen a beruházó tulajdonának védelmét szolgáló választottbíráskodás lehetősége jelenti. Ezért fontos, hogy a megállapodások tartalmazzák a beruházók védelmét szolgáló legfőbb garanciális elemet.

A Szerződő Felek közötti jogviták rendezésének módját adja meg a Megállapodás **9. cikke**. A Szerződő Felek között a Megállapodás értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban felmerült jogvitákat tárgyalások, konzultációk útján rendezik. Amennyiben hat hónapon belül nem sikerül rendezni a vitás kérdést, úgy azt háromtagú választottbíráóság elé kell terjeszteni. A cikk rendelkezik a választottbíráóság létrehozásának módjáról. A választottbíráóság döntése végleges és kötelező mindkét fél számára.

A Megállapodás **10. cikke** az esetleges különleges kötelezettségek alkalmazhatóságát rögzíti.

A **11. cikk** a Megállapodás alkalmazhatóságáról rögzíti, hogy a Megállapodás rendelkezései nem alkalmazhatóak olyan jogviták vagy követelések esetén, amelyek a hatálybalépés előtt merültek fel, vagy amelyeket a hatálybalépés előtt rendeztek.

A **12. cikk** egyeztetéseket ír elő bármelyik Szerződő Fél kérésére a Megállapodás értelmezéséről vagy alkalmazásáról. Kérésre kölcsönösen információ nyújtási kötelezettséget vállalnak egymás törvényeit, jogszabályait illetően azoknak a Megállapodásban foglalt beruházásokra gyakorolt kihatásairól.

A **13. cikk** az általános kivételeket adja meg. Fizetési mérleg problémák alapján rendkívüli intézkedések hozhatóak. A különleges körülmények között hozott intézkedéseknek azonban méltányosnak kell lenniük, nem alkalmazhatóak önkényesen, sem indokolatlan hátrányos megkülönböztetésként és az intézkedésekről, azok mibenlétéről és várható időtartamáról a másik Szerződő Felet értesíteni kell. A Szerződő Felek alapvető biztonsági érdekeik védelmében is hozhatnak rendkívüli intézkedéseket (pl. fegyverek, lőszeres kereskedelme, háború vagy egyéb oknál fogva beálló szükségállapot). A biztonsági érdek magában foglalja a vámunióban, gazdasági vagy monetáris unióban vagy szabadkereskedelmi övezetben való tagságból származó érdekeket és intézkedéseket. A Szerződő Felek megállapodtak abban is, hogy a Megállapodás 8. cikke szerinti vitarendezés nem minősül elbánásnak, preferenciának vagy kiváltságnak.

A **14. cikk** a záró rendelkezéseket tartalmazza. Rendelkezik a hatálybalépés, valamint az időbeli hatály megszűnésének és módosításának kérdéseiről. Magyarországnak az Európai Unió tagságával kapcsolatban rögzíti, hogy a Megállapodás nem érinti az Európai Unió alapjául szolgáló szerződésekből, valamint az elsődleges és másodlagos uniós jogból fakadó kötelezettségeinket, azokat nem érvényteleníti, módosítja vagy érinti más módon. (EU klauzula)

A Megállapodás tíz éves időtartamra szól, ami automatikusan meghosszabbodik, hacsak valamelyik Szerződő Fél a tíz éves időtartam lejárta előtt legalább egy évvel vagy azt követően bármikor írásban azt fel nem mondja. A beruházások biztonsága érdekében arról is rendelkeztek a Szerződő Felek, hogy a Megállapodás felmondása előtt megvalósult beruházásokra vonatkozóan a Megállapodás rendelkezései a felmondást követő további tíz évig érvényben maradnak.

A Megállapodás a Szerződő Felek közötti írásbeli megegyezéssel módosítható. Bármely módosítás a Megállapodás részét képezi és hatálybaléptetésük módja megegyező a Megállapodás hatálybaléptetésének szabályaival.

A Megállapodás az attól számított harminc napot követően lép hatályba, hogy a két Szerződő Fél egymásnak diplomáciai csatornákon keresztül megküldte a Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges valamennyi jogszabályi követelmény teljesüléséről szóló értesítést és a két értesítés közül a későbbit is kézhez vették.

A 4. §-hoz

A 4. § a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

Az 5. §-hoz

Az 5. § a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.